

Rezime Izvještaja guvernera – Januar 2018

Ažurirano: 14. 06. 2018. godine

U Izvještaju guvernera za januar 2018. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2018. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2018. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u januaru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2018. godinu.

Prema preliminarnim podacima Monstata, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore na osnovu kvartalnih procjena u 2017. godini iznosi 4,4%. Rast je ostvaren u sva četiri kvartala 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine i to 3,1%, 5,2%, 4,7% i 4,0%, respektivno.

Cijene su u januaru 2018. godine, u odnosu na prethodni mjesec, veće za 1%, dok je godišnja stopa inflacije u januaru iznosila 2,6%.

U januaru 2018. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 52,4%. Rast proizvodnje zabilježen je u sva tri sektora, i to: u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (91%), u sektoru prerađivačke industrije (26,5%) i u sektoru vađenja ruda i kamena (18%). Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u januaru 2018. godine, veći je za 37,3%, u odnosu na januar 2017. godine, dok je rast noćenja iznosio 23,1%.

Prema preliminarnim podacima Monstata, u vazдушnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima, u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu, povećan za 17,7%, dok je prevoz robe smanjen za 3,7%. U istom periodu, broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,4%, dok je prevoz robe manji za 1,5%. U željezničkom saobraćaju je u 2017. godini, u odnosu na 2016. godinu, prevoz putnika manji za 27,8%, dok je prevoz robe veći za 14,9%.

U šumarstvu je u januaru 2018. godine proizvedeno ukupno 5,937m³ šumskih sortimenata, što je za 200% više u odnosu na januar prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u 2017. godini zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 51,5% i rast efektivnih časova rada od 24,5% u odnosu na 2016. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u januaru 2018. godine iznosio je 178.160 lica, što je za 0,3% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 0,6% u odnosu na januar 2017. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u januaru 2018. godine iznosio 48.580, što predstavlja pad od 5,2% u odnosu na prethodni mjesec i pad od 5% u odnosu na januar 2017. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na dan 31. 01. 2018. godine, bio je 43.012, od kojih je 12.978 ili 30,2% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je zabilježio rast od 2%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju januara 2018. godine iznosio 553,5 miliona eura, i bio je za veći za 2,6% na mjesečnom nivou.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 31. 01. 2018. godine (12.978) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 2.267 privrednih subjekata, čija blokada je iznosila 37.594.312,42 eura, što čini 6,8% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 10.711 privrednih subjekata, sa iznosom blokade od 515.961.592,10 eura, što čini 93,2% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 01. 2018. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,1% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 16% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,4% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 37,7% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.117,6 miliona eura na kraju januara 2018. godine, i bila je 1,5% manja u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su iznosili su 2.671,6 miliona eura i ostvarili su pad od 1,1% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na januar 2017. godine bili viši za 10,5%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 78,6% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u januaru 2018. godine iznosili su 3.236,1 milion eura, i zabilježili su mjesečni pad od 1%, dok u odnosu na januar 2017. godine bilježe rast od 13,5%. Ukupan kapital banaka na kraju januara 2018. godine iznosio je 490,8 miliona eura, i niži je u odnosu na prethodni mjesec za 4,6%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine niži za 0,6%.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) u januaru 2018. iznosili su 213,5 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su rast od 8,4%, dok u odnosu na januar 2017. godine bilježe pad od 15%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju januara 2018. godine iznosili su 201,4 miliona eura i činili su 7,4% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 2,2%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 19,8%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju januara 2018. godine iznosila je 6,78%, i bila je manja za 0,03 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj januara 2017. godine zabilježila pad od 0,62 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u januaru 2018. godine iznosila je 6,45%, što predstavlja rast od 0,22 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 0,80 p.p. u odnosu na januar 2017. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,69% na kraju decembra 2017. godine i niža je

za 0,03 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj decembra 2016. godine ostvarila pad od 0,24 p.p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 237,1 milion eura na kraju januara 2018. godine, i bilježi rast od 3,5 miliona eura ili 1,5% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti mjesec prethodne godine manja za 28,8 miliona eura ili 10,8%. Tokom januara 2018. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 52,2%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 47,8%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 5,5 miliona eura u januaru 2018. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (85,5%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (14,5%).

U januaru 2018. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 4,2 miliona eura kroz 293 transakcije. Ostvareni promet bio je za 15,1% niži nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 01. 2018. godine iznosila je 2.980,7 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 4,4%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju januara 2018. godine bila 10.672,76 indeksnih poena, bilježi rast od 4,9% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 iznosio je 828,80 indeksnih poena i bilježi rast od 6,7% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u januaru 2018. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 24,6 miliona eura ili 0,6% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u januaru iznosili su 81,5 miliona eura ili 1,9% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za januar više za 1,3%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u januaru 2017. godine, ostvaren je rast od 10,7%. Izdaci budžeta iznosili su 106,1 milion eura ili 2,4% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 11,4% više u odnosu na januar prethodne godine, a u odnosu na plan niže za 27,2%.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju decembra 2017. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.627,9 miliona eura ili 62% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 60,4% BDP-a. Javni dug (bruto) Crne Gore iznosio je 2.758,8 miliona eura ili 65,1% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 413,9 miliona eura ili 9,8% BDP-a, a na spoljni dug 2.214 miliona eura ili 52,2% BDP-a, dok se na dug lokalnih samouprava odnosilo 130,9 miliona eura ili 3,1% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 99,83% u januaru.

U januaru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Na zahtjev Ministarstva evropskih poslova Crne Gore, dostavljen je drugi prilog izvještaja EK o napretku Crne Gore. Na zahtjev

Monstata, odnosno Eurostata, ažurirana je *CPC* baza podataka za period 2005-2016. godine. Ostvareno je učešće na prvom sastanku i pripremljena potrebna dokumentacija povodom pripreme projekta za *IPA 2017* višekorisnički program, u oblasti statistike međunarodne trgovine uslugama. Održan je sastanak Odbora za koordinaciju i implementaciju Sporazuma o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika i ostalih aktivnosti u vezi sa metodologijom *ESA 2010*, na kome je dogovorena izrada priloga Sporazuma, tzv. pasoš indikatora i institucionalnog registra za 2015, 2016. i 2017. godinu. Na zahtjev Ministarstva ekonomije, za potrebe izrade Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2017-2018, dostavljeni su komentari i odgovori iz nadležnosti Centralne banke vezano za poglavlje 20 – Preduzetnička i industrijska politika. Na poziv Monstata, ostvareno je učešće na redovnom kvartalnom sastanku Domen 2, poglavlje 18 – Statistika. Na poziv Ministarstva evropskih poslova, ostvareno je učešće na javnoj raspravi povodom izrade Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.